

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ & ΑΣΥΛΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αγ. Ιωάννης Ρέντη, 16 Μαρτίου 2023
ΑΠ: 156113

Δ/νση: Λ. Θηβών 196-198, Άγιος Ιωάννης Ρέντη,
ΤΚ 18233
Πληροφορίες: Β.Λαμπίρη
Τηλ.: 213.212.8691
Email: dpt.lpa@migration.gov.gr

ΠΡΟΣ: Την ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων Κατάθεσης Εγγράφων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

1. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ κ.κ. ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΜΙΝΗ, ΓΙΩΡΓΟ ΜΟΥΛΚΙΩΤΗ
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Θ Έ Μ Α : Κοινοβουλευτικός Έλεγχος

ΣΧΕΤΙΚΑ : Η υπ' αριθμ. Πρωτ. 2202/13.2.2023 Ερώτηση

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής Ερώτησης, που κατέθεσαν οι Βουλευτές κ. Γ. Καμίνης και Γ. Μουλικιώτης, με θέμα: «Πλημμελής μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη Ευρωπαϊκών Οδηγιών σχετικά με την ίση μεταχείριση δικαιούχων διεθνούς προστασίας και την κράτηση των αιτούντων άσυλο» και κατά το μέρος αυτής που αφορά σε θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, σας γνωρίζω τα εξής :

Αναφορικά με τον αριθμό των δικαιούχων διεθνούς προστασίας Α' και Β' βαθμού, καθώς και τον αριθμό των εκκρεμών, σήμερα, αιτημάτων δικαιούχων διεθνούς προστασίας, σας παραθέτω τους κάτωθι πίνακες, όπου εμπεριέχονται αναλυτικά τα στοιχεία αυτά.

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ Α ΒΑΘΜΟΥ ΑΝΑ ΕΤΟΣ (έως 31.01.2023)												
ΤΥΠΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	ΣΥΝΟΛΟ
Αναγνώριση καθεστώτος Πρόσφυγα	229	1.223	3.647	2.451	9.298	12.616	13.522	26.333	13.040	18.730	1.148	102.237
Επικουρική Προστασία	93	487	347	249	1.045	2.573	3.846	7.944	3.528	514	25	20.651
ΣΥΝΟΛΟ	322	1.710	3.994	2.700	10.343	15.189	17.368	34.277	16.568	19.244	1.173	122.888

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ Β ΒΑΘΜΟΥ ΑΝΑ ΕΤΟΣ (έως 31.01.2023)									
ΤΥΠΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	ΣΥΝΟΛΟ
Αναγνώριση καθεστώτος Πρόσφυγα	6	80	180	312	480	730	665	48	2.501
Επικουρική Προστασία	1	43	94	311	565	1.133	394	16	2.557
ΣΥΝΟΛΟ	7	123	274	623	1.045	1.863	1.059	64	5.058

ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ

ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ (στις 31.01.2023)	A ΒΑΘΜΟΣ	B ΒΑΘΜΟΣ
	17.472	4.932

Ως προς το ζήτημα της εκπαίδευσης, σας ενημερώνω πως οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου μας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους εκπαιδεύονται, από το οικείο Τμήμα Διαδικασιών και Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο, στη διαχείριση ευάλωτων περιπτώσεων κατά τη διαδικασία εξέτασης της αίτησης διεθνούς προστασίας. Ειδικότερα, οι εκπαιδεύσεις αφορούν τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με παιδιά και με ευάλωτες ομάδες, τη διαχείριση υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων και τη διαχείριση υποθέσεων που αφορούν το σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το έτος 2022 έλαβαν χώρα συνολικά 22 εκπαιδεύσεις στις ανωτέρω θεματικές.

Σύμφωνα με το αριθ. 21 του ν. 4939/2022 οι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Ασύλου "παρέχουν στα άτομα που έχουν αναγνωριστεί ως πρόσφυγες ή δικαιούχοι επικουρικής προστασίας, το συντομότερο δυνατόν μετά την αναγνώριση, πρόσβαση σε πληροφορίες, σε γλώσσα που κατανοούν, σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καθεστώς τους". Σε εφαρμογή της ως άνω διάταξης, έχει συνταχθεί σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο για τα δικαιώματα των δικαιούχων, το οποίο έχει μεταφραστεί σε όλες τις διαθέσιμες γλώσσες και στο οποίο γίνεται μνεία, σε σχέση με τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας στο γεγονός ότι οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας έχουν "ίδια δικαιώματα και υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τους Έλληνες πολίτες". Το συγκεκριμένο ενημερωτικό έντυπο δίνεται στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας μαζί με την επίδοση της απόφασης αναγνώρισης.

Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τα δικαιώματα μπορούν να αναζητηθούν από τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας και στο σχετικό σύνδεσμο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/draseis-koinonikis-entaxis-se-ethniko-epipedo/>.

Επιπρόσθετα παρέχεται υπηρεσία *Help Desk* Κοινωνικής Ένταξης, για υπηρεσίες όπως: α) παροχή απαντήσεων και διευκρινήσεων σε ερωτήματα και απορίες δικαιούχων διεθνούς προστασίας, σε θέματα, όπως η εκμάθηση ελληνικών, εργασιακή συμβουλευτική, στέγαση, έκδοση Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ), Αριθμού Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ) κ.ά., β) παροχή οδηγιών και κατευθύνσεων, όπου απαιτείται, προς επίλυση τυχόν προβλημάτων, κ.α. (βλ. <https://migration.gov.gr/migration-policy/integration/draseis-koinonikis-entaxis-se-ethniko-epipedo/helpdesk-entaxis-dikaioychon-diethnoys-prostasias/>).

Επιπλέον, πληροφόρηση και βασικές υπηρεσίες παρέχονται σε μετανάστες και πρόσφυγες από τα Κέντρα Ένταξης Μεταναστών (ΚΕΜ), τα οποία σχεδιάστηκαν το 2016 και αποτελούν παραρτήματα των Κέντρων Κοινότητας των Δήμων. Χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) μέσω των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΠΕΠ). Η Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης του Υπουργείου μας, ως υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία των δομών ένταξης σε τοπικό επίπεδο, παρακολουθεί τη λειτουργία των ΚΕΜ αναλαμβάνοντας συντονιστικό ρόλο.

Σήμερα, λειτουργούν 11 ΚΕΜ σε 11 Δήμους της Ελλάδας ενώ για τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027, σχεδιάζεται να αυξηθεί ο αριθμός τους κατά 32, σε διάφορους δήμους όλων των περιφερειών της χώρας, και να ενισχύσει τις υπηρεσίες που αυτά παρέχουν.

Επίσης, στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, έχει υποβάλει, από τον Απρίλιο του 2021, προτάσεις προς ένταξη τόσο στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+) όσο και στο Ταμείο Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ) που αποτελούν τις κύριες χρηματοδοτικές πηγές για τη δημόσια πολιτική κοινωνικής ένταξης. Οι εν λόγω προτάσεις, ύψους άνω των

300 εκατ. ευρώ σχετίζονται με (συνολικά 23) δράσεις οι οποίες κατανεμήθηκαν ανά Ταμείο με βάση τις επιλεξιμότητες των προαναφερθέντων χρηματοδοτικών πηγών καθώς και των σχετικών αναγκών πρόσφορων όρων οι οποίοι τίθενται στο πλαίσιο του νέου χρηματοδοτικού Κανονισμού των Ταμείων. Επιπλέον, υπέβαλε πρόταση προς ένταξη και έλαβε τη σχετική έγκριση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την υλοποίηση της δράσης «Προώθηση της ένταξης του προσφυγικού πληθυσμού στην αγορά εργασίας» ύψους περίπου 35 εκατομμυρίων ευρώ.

Τέλος, όσον αφορά στο ζήτημα των διατάξεων του ν. 4939/2022 (Α'111), που αναφέρονται στην κράτηση, καθώς και εκείνες εξ' αυτών που έχουν μεταφέρει και ενσωματώσει τις σχετικές με την κράτηση διατάξεις της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ, σημειώνεται ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την αναφερόμενη προειδοποιητική επιστολή, ισχυρίζεται ότι το άρθρο 40 του ν. 4939/2022, είναι συναφές προς τις υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στα άρθρ. 8 και 9 της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ και συνιστά εσφαλμένη μεταφορά τους. Επιπλέον, εκτιμά ότι το άρθρ. 40 δεν συμμορφώνεται στις απαιτήσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρ. 11 της Οδηγίας, στον βαθμό που δεν υιοθετεί τους εκεί προβλεπόμενους κανόνες και εγγυήσεις. Καταλήγει δε, θεωρώντας ότι η παρέκκλιση που προβλέπεται στο στην παρ. 3 του άρθρ. 52 του ν. 4939/2022 μπορεί να εφαρμοστεί, ανεξάρτητα από τον τόπο κράτησης των αιτούντων, κάτι που υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα βάσει της παρ. 6 του άρθρ. 11 της οδηγίας 2013/33/ΕΕ.

Οι διαδικασίες που περιγράφονται και ρυθμίζονται στα άρθρ. 38 έως 46 του ν. 4939/2022 συνδέονται άμεσα με τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, αφορούν σε πολίτες τρίτων χωρών/ανιθαγενείς, οι οποίοι εισέρχονται στην Ελλάδα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις και δεν αποδεικνύουν την ιθαγένεια και την ταυτότητά τους με έγγραφο δημόσιας αρχής (άρθρ. 38 του ν. 4939/2022) και πραγματοποιούνται σε πέντε διαδοχικά στάδια: α) «Ενημέρωσης», β) «Υπαγωγής», γ) «Καταγραφής και Ιατρικού Ελέγχου», δ) «Παραπομπής σε διαδικασία υπαγωγής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας» (υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλλεται αίτημα διεθνούς προστασίας) και ε) «Περαιτέρω παραπομπής και μετακίνησης».

Το άρθρ. 40 του ν. 4939/2022, με τίτλο «Υπαγωγή» (κατά το οποίο πραγματοποιείται η πρώτη καταγραφή των προσωπικών στοιχείων των πολιτών τρίτων χωρών/ανιθαγενών χωρίς νομιμοποιητικά/ταυτοποιητικά έγγραφα και εξακριβώνεται η ιθαγένειά τους) είναι το δεύτερο κατά σειρά στάδιο και προηγείται της παραπομπής σε καθεστώς διεθνούς προστασίας. Συνεπώς, αφορά αποκλειστικά σε παρανόμως εισελθόντες πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, οι οποίοι δεν έχουν την ιδιότητα του αιτούντος διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με το άρθρ. 2 (β) της Οδηγίας 2013/33 ΕΕ¹.

Αξίζει, δε, να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία – σε ποσοστό που αγγίζει το 91%² - των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στην Ελλάδα, η οποία αποτελεί πύλη εισόδου και εξωτερικό σύνορο της ΕΕ, εισέρχονται χωρίς να έχουν στην κατοχή τους (ή χωρίς να επιδεικνύουν) οποιοδήποτε ταυτοποιητικό έγγραφο και συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η ταυτοποίησή τους. Η διαδικασία της υπαγωγής είναι καθοριστικής σημασίας σε αυτή την περίπτωση, προκειμένου να διαπιστώνεται άμεσα η ταυτότητά τους και να παραπέμπονται στις κατάλληλες διαδικασίες όσοι επιθυμούν να υποβάλουν αίτημα ασύλου.

¹ άρθρ. 2 (β) της Οδηγίας 2013/33 ΕΕ : «(β) «αιτών»: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος έχει ασκήσει αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας, επί της οποίας δεν έχει ληφθεί ακόμη οριστική απόφαση» Οδηγία 2013/33 ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 «σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία» [(29.06.2013)L 180/96]

² Σύμφωνα με τα στοιχεία όπως αποτυπώνονται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 111 από 9.2.2023 Υπηρεσιακό Σημείωμα του Γενικού Γραμματέα Υποδοχής Αιτούντων Άσυλο, σύμφωνα με το οποίο ενδεικτικά, το έτος 2022, από τις 15.626 αφίξεις, μόνο οι 1.525 πολίτες τρίτων χωρών είχαν στην κατοχή τους ταυτοποιητικά έγγραφα, ποσοστό το οποίο δεν ξεπερνάει το 10% των συνολικών αφίξεων.

Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται το γεγονός ότι η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επιλέξει να εντάξει στην Πρόταση Κανονισμού Screening³ - ο οποίος έχει ως σκοπό την ταυτοποίηση των πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που εισέρχονται σε Κράτη Μέλη της ΕΕ και δεν πληρούν τις προϋποθέσεις εισόδου που ορίζονται στον Κώδικα συνόρων Σένγκεν - ρυθμίσεις, που η Χώρα μας εφαρμόζει ήδη στο εθνικό της δίκαιο και στο πλαίσιο αυτό έχει προκρίνει, ως την πλέον πρόσφορη λύση και συγκεκριμένα τη μη εφαρμογή της Οδηγίας για την Υποδοχή, σε πολίτες τρίτων χωρών των οποίων το αίτημα ασύλου δεν έχει ακόμα καταγραφεί.

Καθίσταται, λοιπόν, προφανές και από την ανωτέρω, ήδη διαμορφωθείσα, θέση της Επιτροπής, ότι διαδικασίες όπως αυτή που ρυθμίζεται στο άρθρο 40 του ν.4939/2022, δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο εφαρμογής των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στην Οδηγία 2013/33 ΕΕ και ιδίως στα άρθρα 8, 9 και 11 (τα οποία ενσωματώνονται πλήρως με τα άρθρα 50 και 52 του ν.4939/2022 που αφορά την κράτηση αιτούντων άσυλο) και συνεπώς δεν συνιστά εσφαλμένη μεταφορά τους, καθώς η Οδηγία για την Υποδοχή αρχίζει να εφαρμόζεται μόλις ολοκληρώνονται οι διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης για όσους καταθέτουν αίτημα ασύλου.

Σημειώνεται ότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, οι διαδικασίες που περιγράφονται στο άρθ. 40 - παρά το γεγονός ότι δεν καταλαμβάνουν αιτούντες άσυλο αλλά παρανόμως εισελθόντες στη χώρα πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, χωρίς ταυτοποιητικά έγγραφα - ολοκληρώνονται εντός πέντε ημερών. Μόνο σε περιπτώσεις αυξημένων αφίξεων ή επειγουσών αναγκών, μπορεί να παραταθεί, ως έσχατη λύση, ο περιορισμός για επιπλέον 25 μέρες, ώστε να ολοκληρωθούν προσηκόντως οι διαδικασίες ταυτοποίησης και καταγραφής. Οι αρχές υποδοχής κοινοποιούν την απόφαση παράτασης στους πολίτες τρίτων χωρών με συνδρομή διερμηνείας σε γλώσσα που αυτοί κατανοούν.

Ο/η πολίτης τρίτης χώρας ή ανιθαγενής που τελεί υπό περιορισμό της ελευθερίας, παράλληλα με τα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), μπορεί να προβάλει επιπλέον αντιρρήσεις κατά της απόφασης παράτασης του περιορισμού της ελευθερίας του ενώπιον του Προέδρου ή του υπό αυτού οριζόμενου Πρωτοδίκη του Διοικητικού Πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου λειτουργεί το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή η Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή. Κατά τα λοιπά, για τη διαδικασία των αντιρρήσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι παρ. 4 και 5 του άρθρου 76 του ν. 3386/20057. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου είναι ταχύτατη και η απόφαση εκδίδεται παραχρήμα.

Σε κάθε περίπτωση προβλέπονται ρητά εγγυήσεις για ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού σε αυτό το στάδιο (άρθρο 40 του ν.4939/2022). Ακόμα και σε περιόδους κρίσεων και αυξημένων αφίξεων, τα άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες καταγράφονται εντός μίας ή δύο ημερών και στη συνέχεια μεταφέρονται σε κατάλληλους χώρους του Κέντρου, έως ότου ταυτοποιηθούν. Το ίδιο ισχύει και για τους ασυνόδευτους ανηλίκους, των οποίων η καταγραφή προτεραιοποιείται. Αναφέρουμε τέλος ότι η προστατευτική φύλαξη ασυνόδευτων ανηλίκων έχει απαγορευτεί ρητά στην εθνική νομοθεσία (άρθ. 43 του ν. 4760/2020).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση ελέγχου των υπηκόων τρίτων χωρών στα εξωτερικά σύνορα και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) Νο 767/2008, (ΕΥ) 2017/2226, (ΕΥ) 2018/1240 και (ΕΥ) 2019/87, (23.09.2020) COM (2020) 612 final.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο Υφυπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής
4. Δ/νση Νομικής Υποστήριξης Ασύλου και Υποδοχής
5. Υπηρεσία Συντονισμού
6. Γραφείο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης